

Barnehagesektoren mot 2030

Seniorrådgiver Tove Mogstad Slinde

Granavollen 27.04.22

Ny strategi for barnehagene mot 2030 fra regjeringen – høsten 2022

- I Hurdalsplattformen uttrykker regjeringen høye ambisjoner for utviklingen av barnehagesektoren i årene som kommer.
- Regjeringen ønsker blant annet
 - å gjøre barnehagene inkluderende og tilgjengelige for alle,
 - bedre bemanningen, styrke ledelsen, heve de ansattes kompetanse og
 - innføre et tydelig og strengt regelverk for private barnehager, som sikrer bedre demokratisk styring og kontroll med barnehagesektoren

Inkludering og deltakelse

Kompetanse, bemanning og kvalitetsutvikling

Styring og finansiering

Agenda for innlegget:

- Kunnskapsgrunnlaget
 - Tilgjengelighet og pris
 - Kvalitet og kompetanse
 - Organisering og økonomi
- Temaer og problemstillinger
 - Kompetanse
 - Bemanning
 - Kvalitetsutvikling

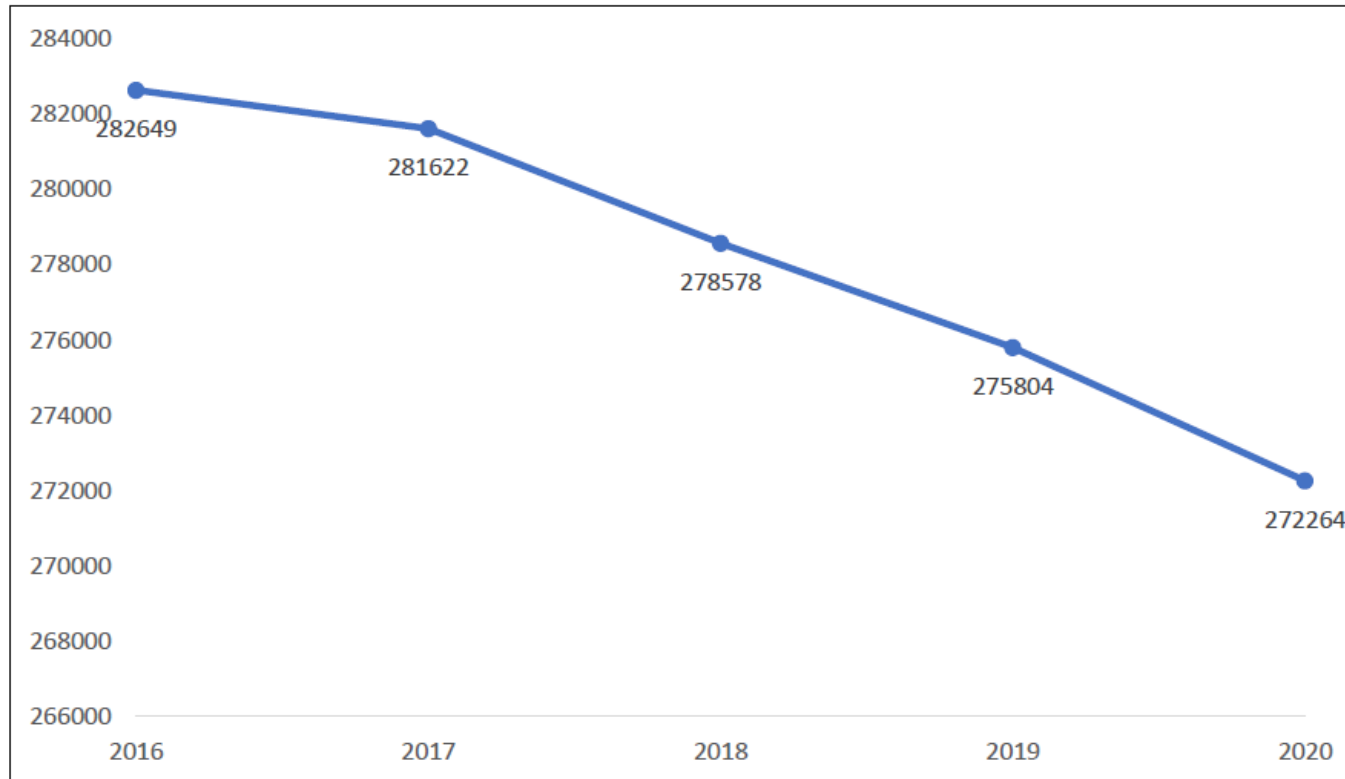
Foto: Klausine Røtnes

Tilgjengelighet og pris

Fallende barnetall påvirker barnehagene

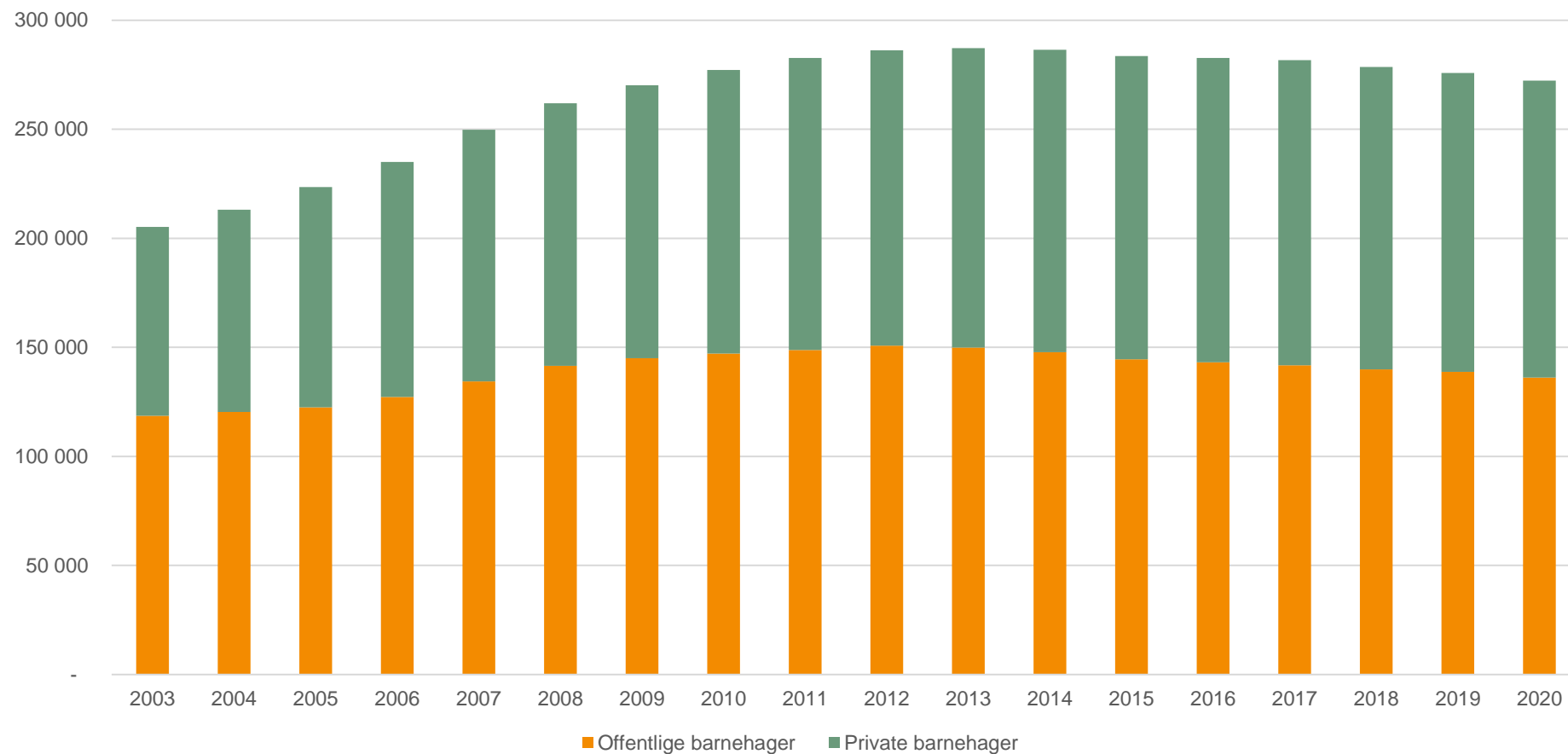
Figur 3.3 Antall barn i barnehage (inkludert familiebarnehager)

Kilde: Statistisk sentralbyrå. SSB Rapport 09169: Barn i barnehager, etter alder, oppholdstid pr uke og barnehagens eierforhold

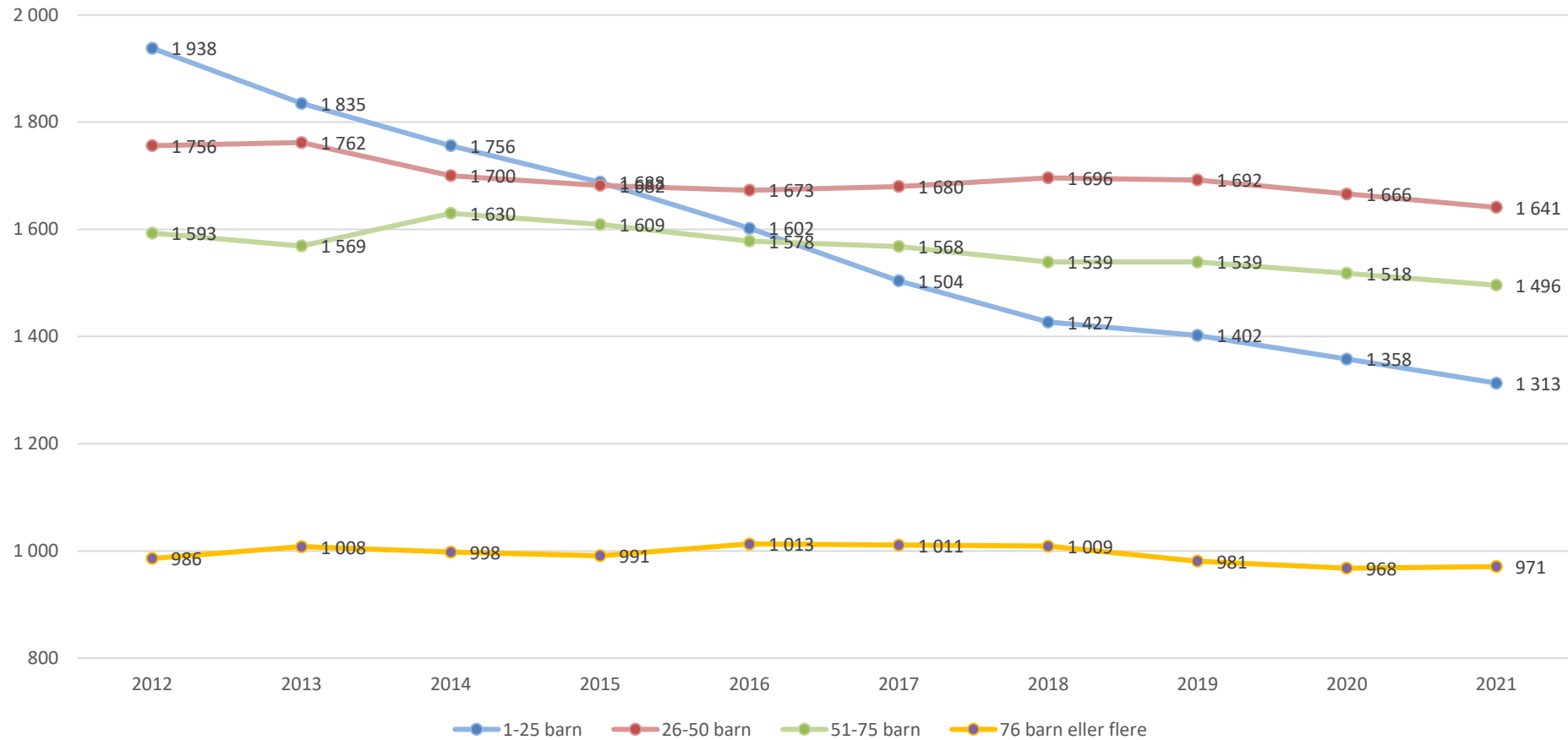
Kilde: Storberget-utvalget

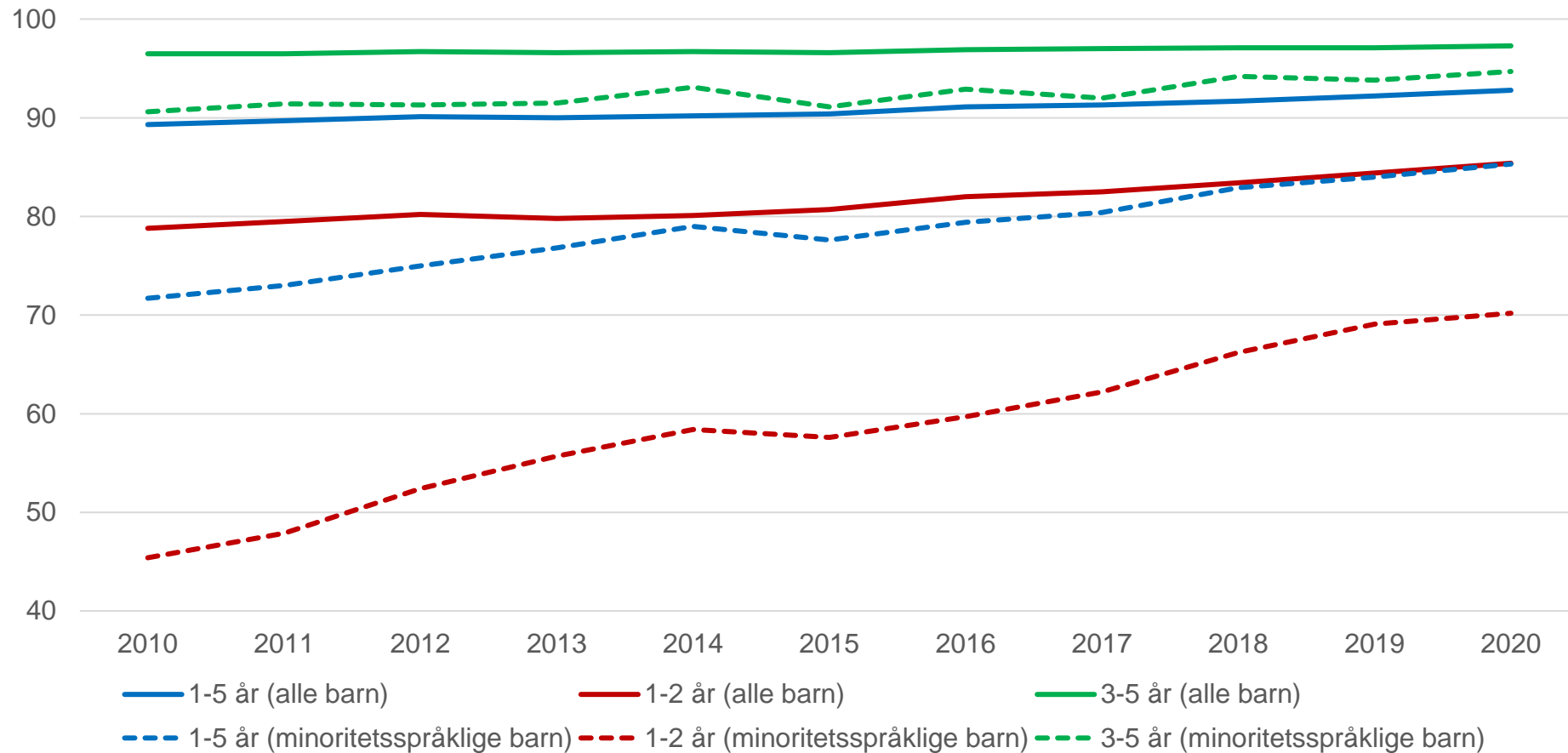
Utviklingen i antall barn i barnehage

Antall barnehager fordelt på størrelse (uten åpne barnehager)

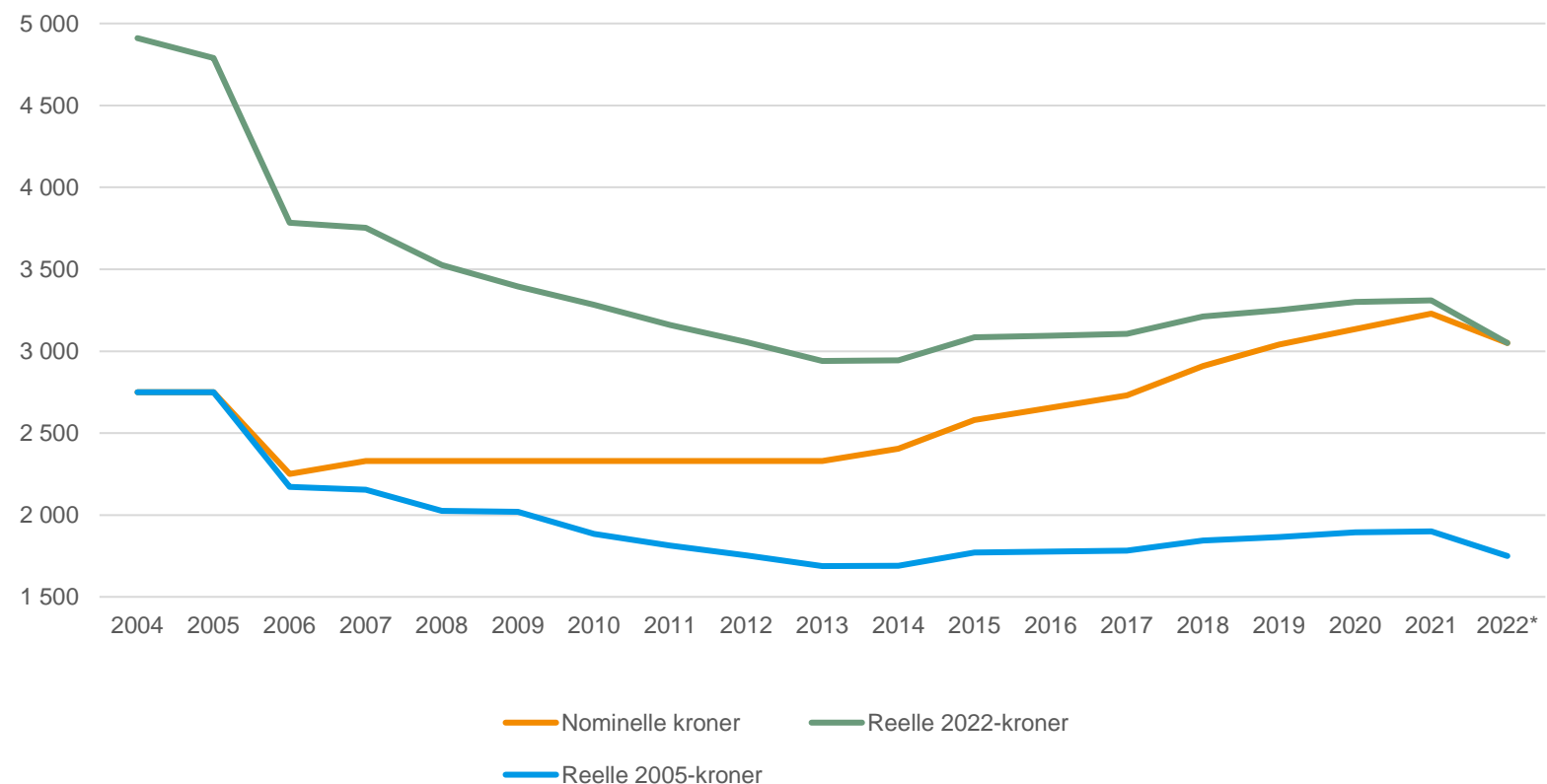
Flere går i barnehage – men fortsatt lavere deltakelse blant minoritetsspråklige

Kilde: SSB og Utdanningsdirektoratet

Foreldrebetaling – utvikling i maksimalprisen

Om lag 80% av familiene betaler makspris

*Regjeringens forslag fra 1. august 2022

Kilde: Kunnskapsdepartementet

Kvalitet og kompetanse

Hva sier forskning om norske barnehager?

GoBaN/Blikk for barn

- 13 prosent av barnehagene har utilstrekkelig kvalitet
- Kun 9 prosent av barnehagene har god kvalitet

Stavangerprosjektet (UiS)

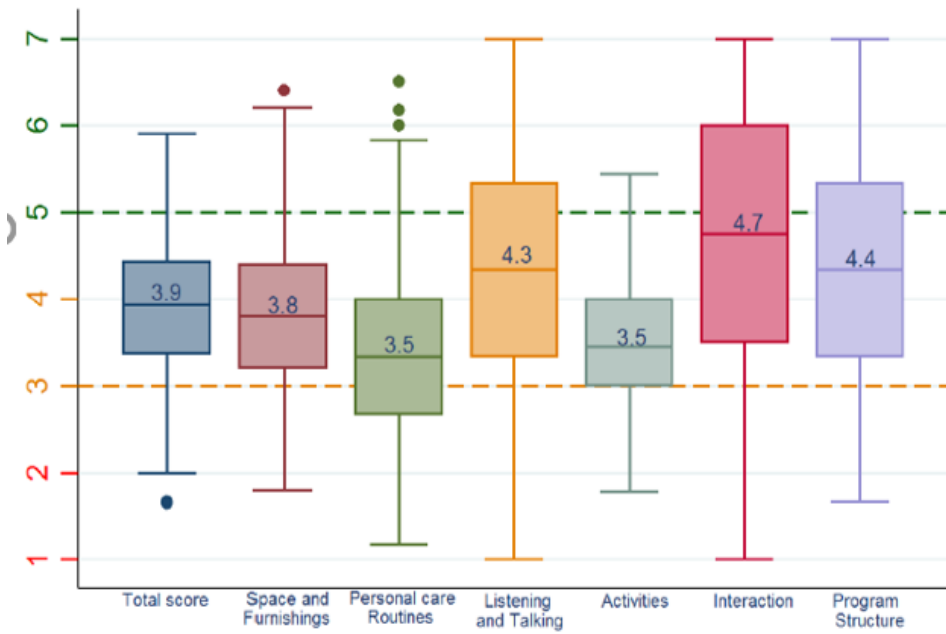
- Allerede når barna er 2 ½ år er det stor spredning innen språk, matematikk, sosial kompetanse og motorikk
- Uten riktig oppfølging faller de svake barna ut sosialt og går glipp av mulighet for læring og utvikling.

Agderprosjektet - "lekbasert læring"

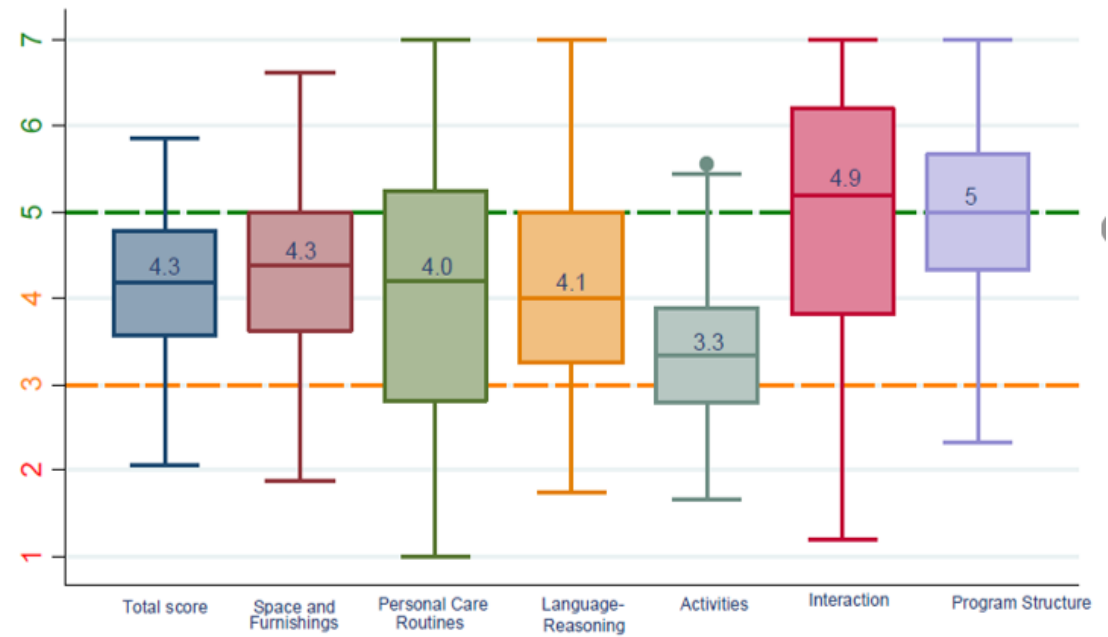
- Det er store forskjeller i barns læring avhengig av barnehagens kvalitet
- Barnehager med lav kvalitet fikk nytte av intervensjonen.

Kvalitetsforskjeller

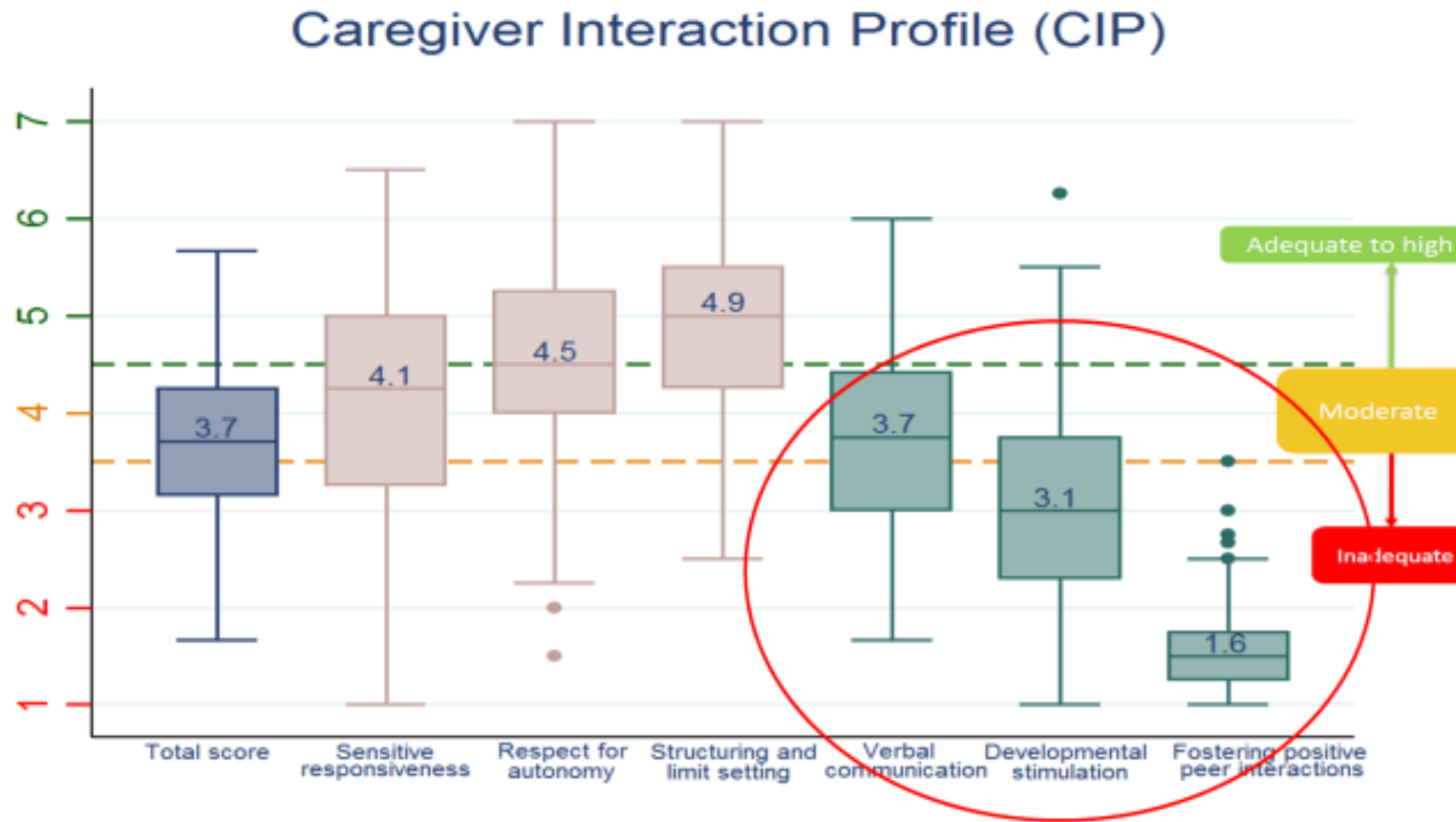
ITERS-R

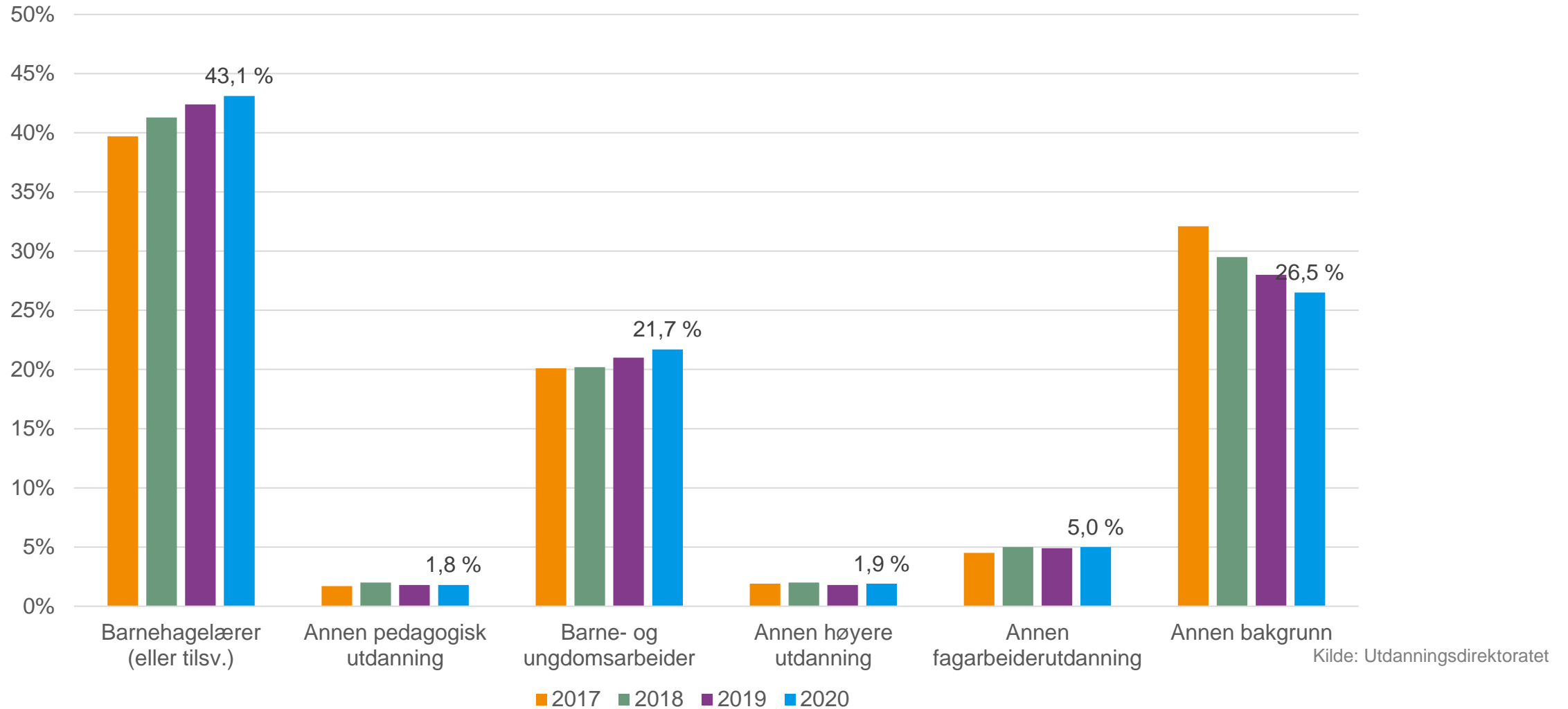
ECERS-R

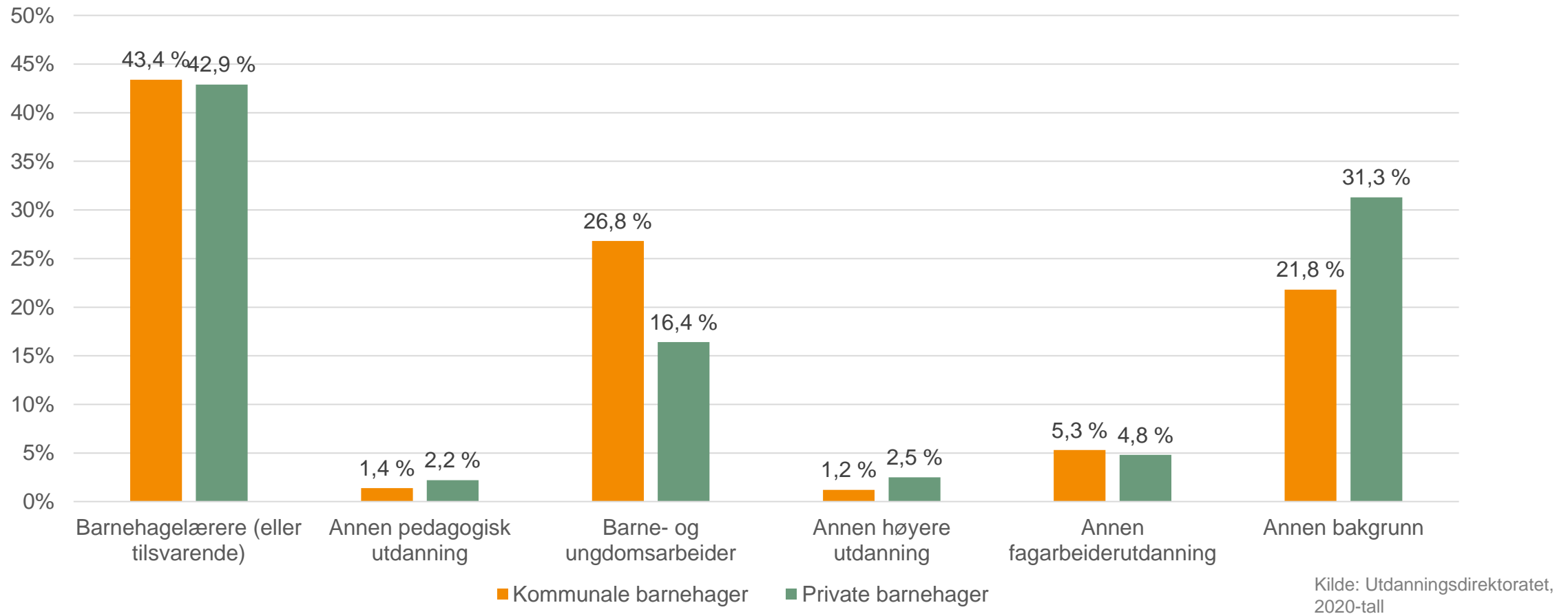
For dårlig støtte til språk, utvikling og vennskap

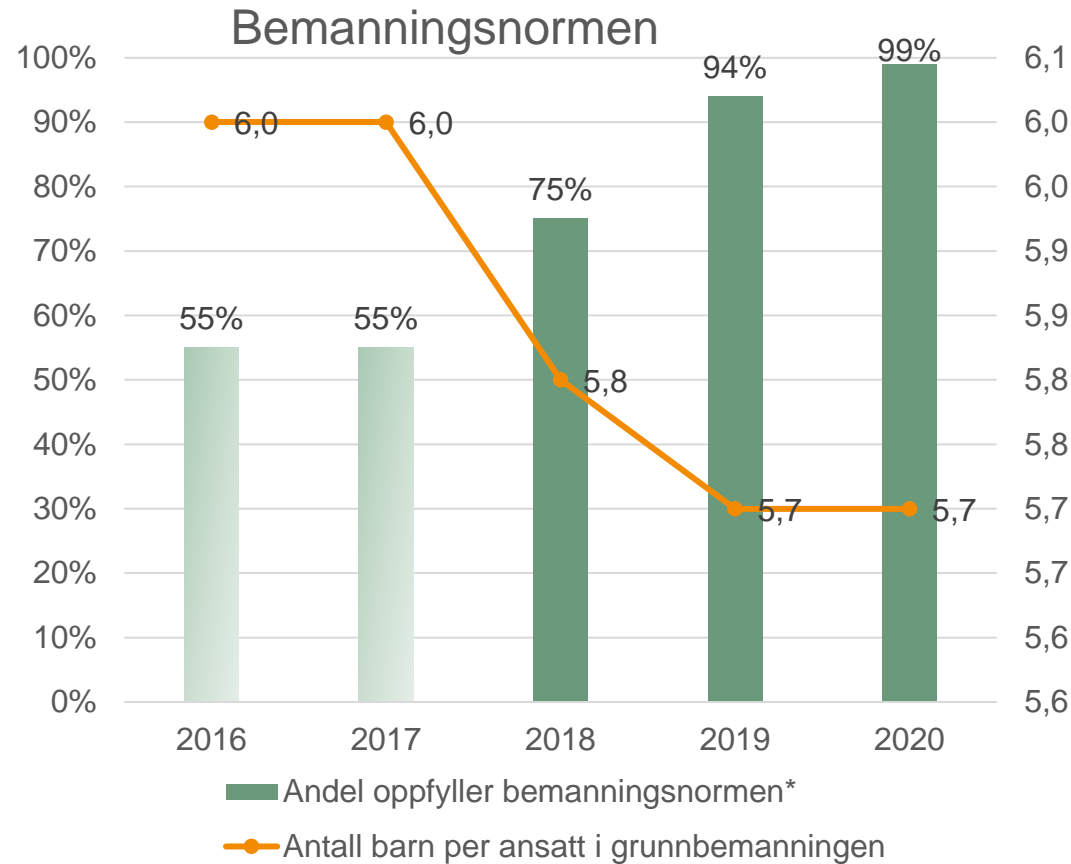
Flere ansatte med barnehagefaglig kompetanse, men fortsatt mange uten relevant utdanning

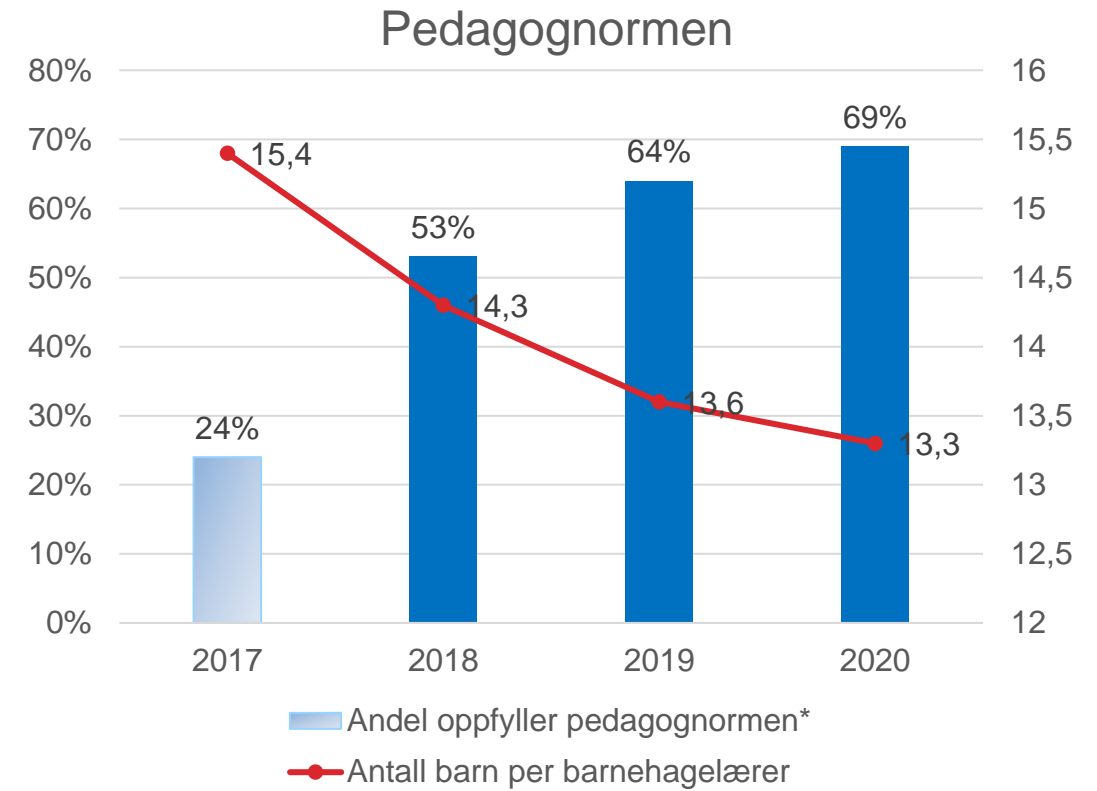
Variasjon i kompetanse mellom kommunale og private barnehager

Lovkrav har vært viktige for å øke bemanningen og styrke kompetansen i barnehagen

Kilde: Utdanningsdirektoratet

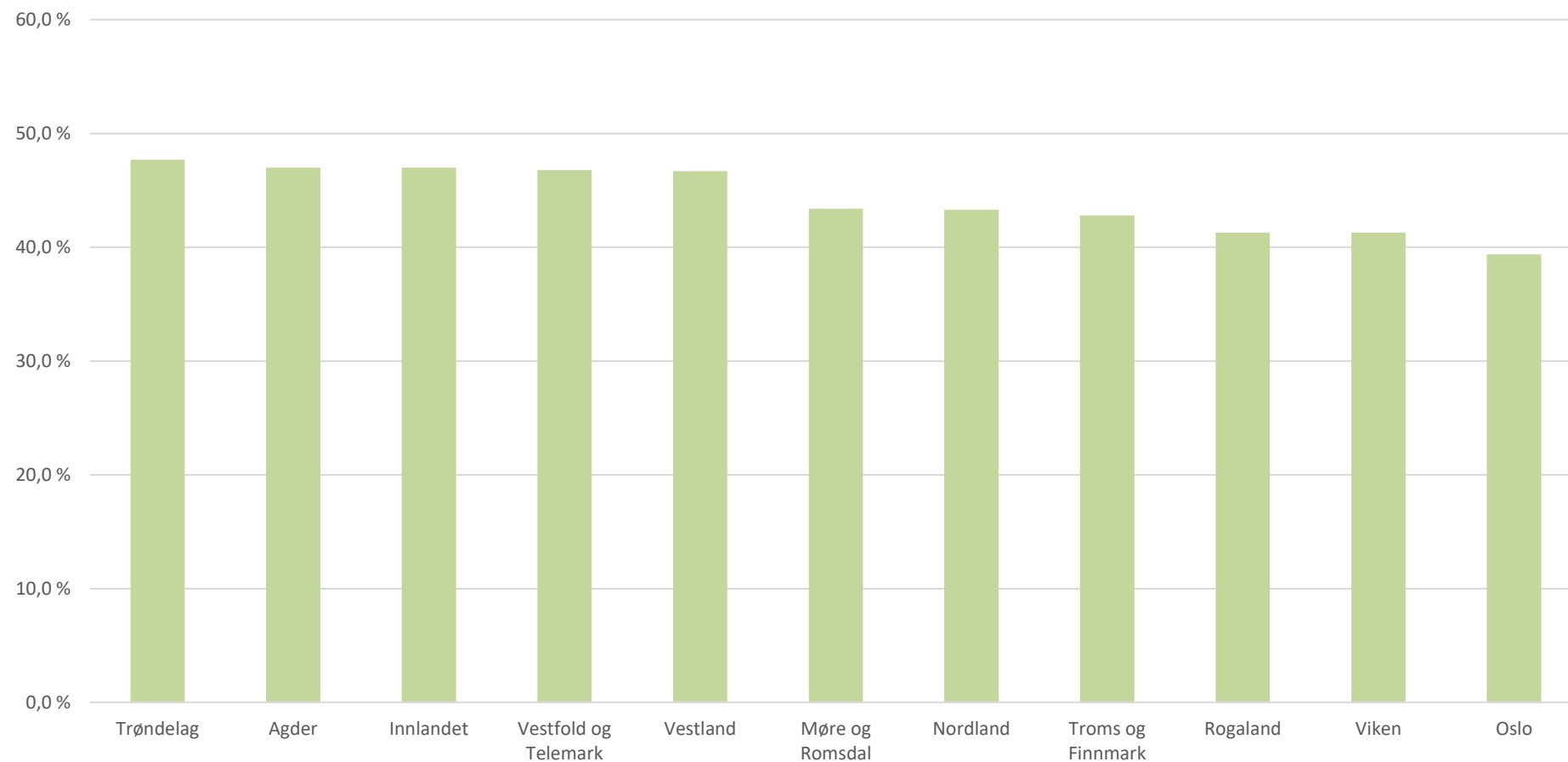

Kilde: Utdanningsdirektoratet

* innført i 2018

Andel barnehagelærere per fylke

Organisering og økonomi

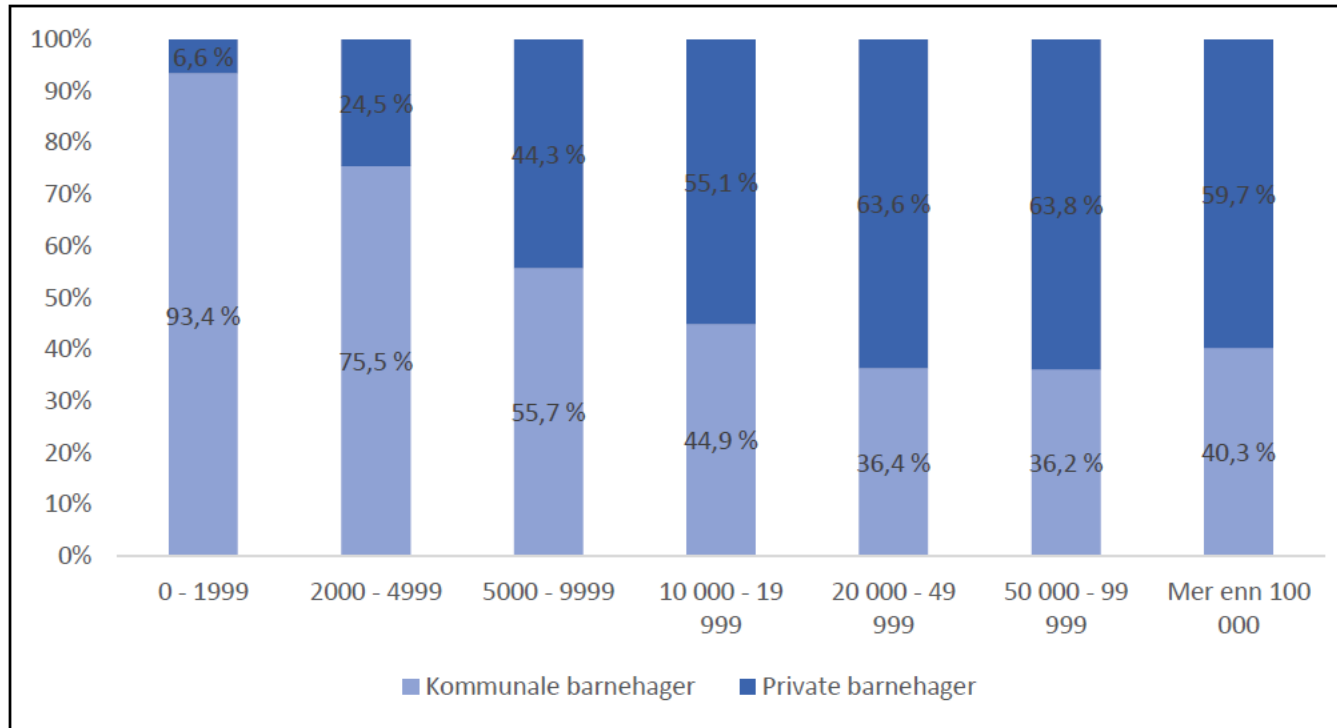
Robuste funn om organisering og økonomi

- Private barnehager er mer vanlig i folkerike kommuner
- Store konsern får økte markedsandeler
- Mer vanlig å selge eiendom og leie lokaler
- Barnehager selges med høy gevinst

- Tilskuddene er lavere i kommuner med høyt folketall enn i kommuner med lavt folketall

- Smådriftsulemper
- Bruk av tilskudd til personalet og husleie/bygg varierer mye ut fra eierform
- Stor variasjon i driftsmarginer
- Vekst i egenkapitalen og høye gjeldsgrader

Hvor finner vi de private barnehagene?

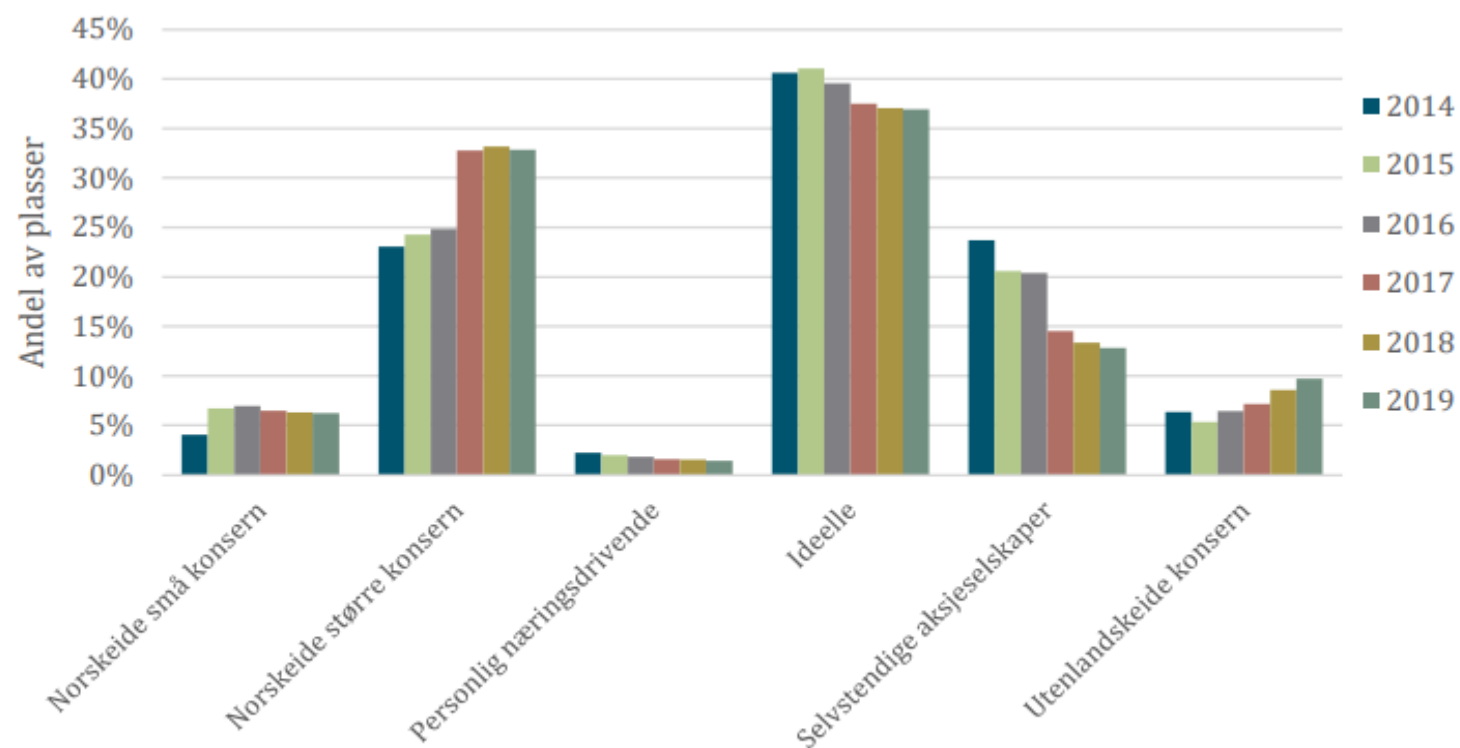
Figur I. Prosentvis fordeling av kommunale og private barnehager pr. kommunegruppe

Kilde: Jensen, B., m.fl., 2018. «Kommersialisering av fellesgodene: Virkninger på skatteinntekter, lønn og samfunnsøkonomiske kostnader.»

Kilde: Storberget-rapporten

Fordeling av plasser i ulike barnehagetyper

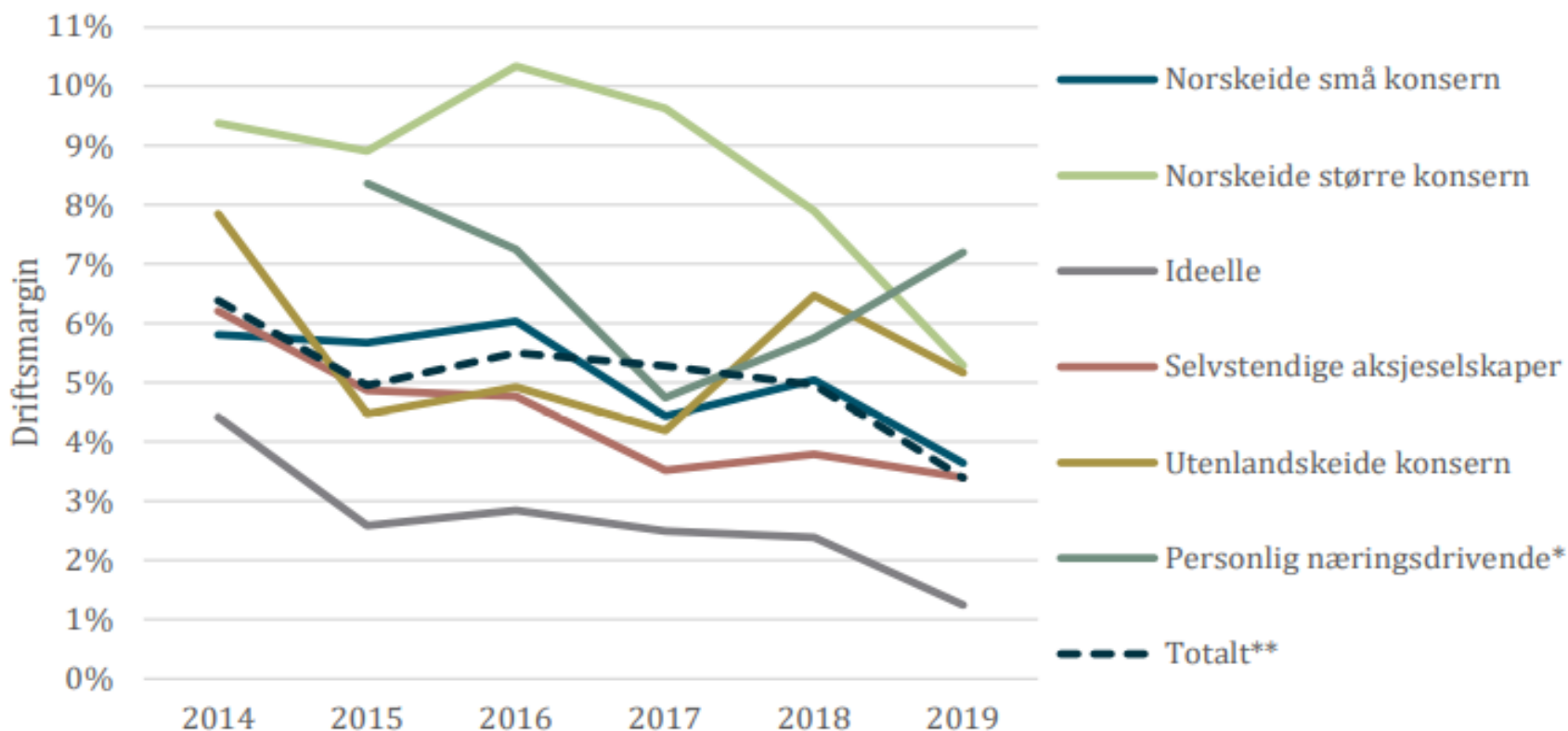

Stor variasjon i sektoren men *regelverket* skal treffe alle like godt

Figur 2.1 Fordeling av alderskorrigerede heltidsplasser i private ordinære barnehager etter virksomhetskategori. 2014–2019.

Kilde: Telemarksforsking/SA 2021

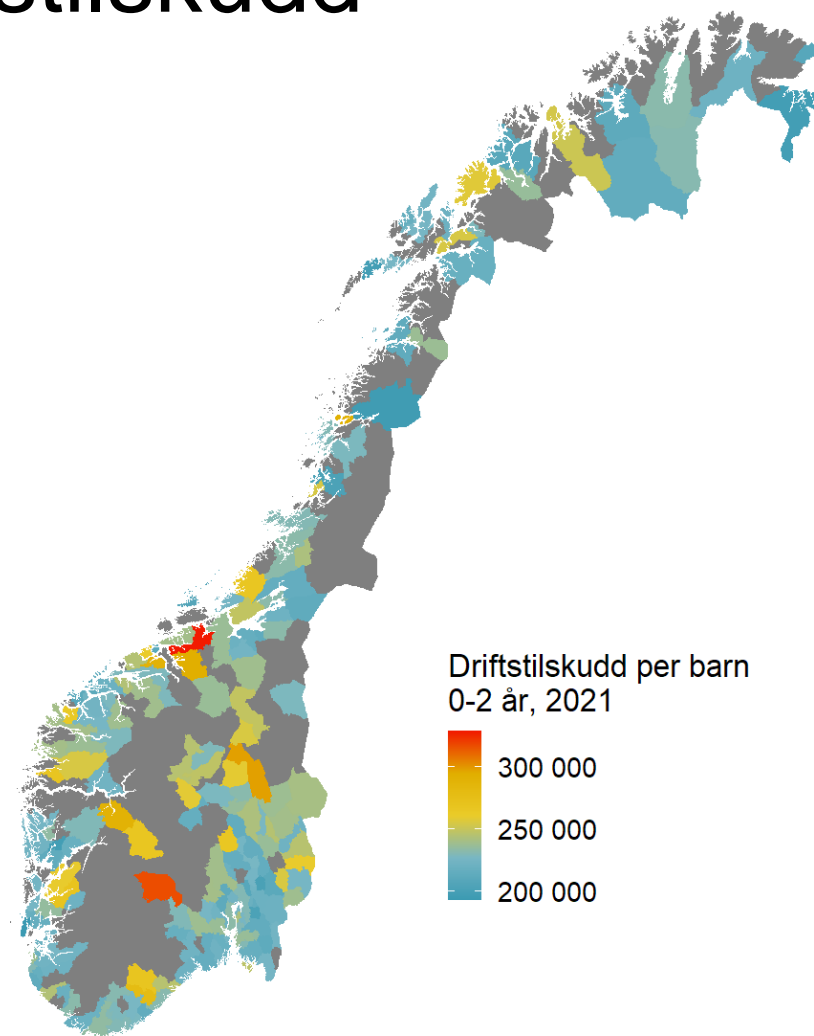
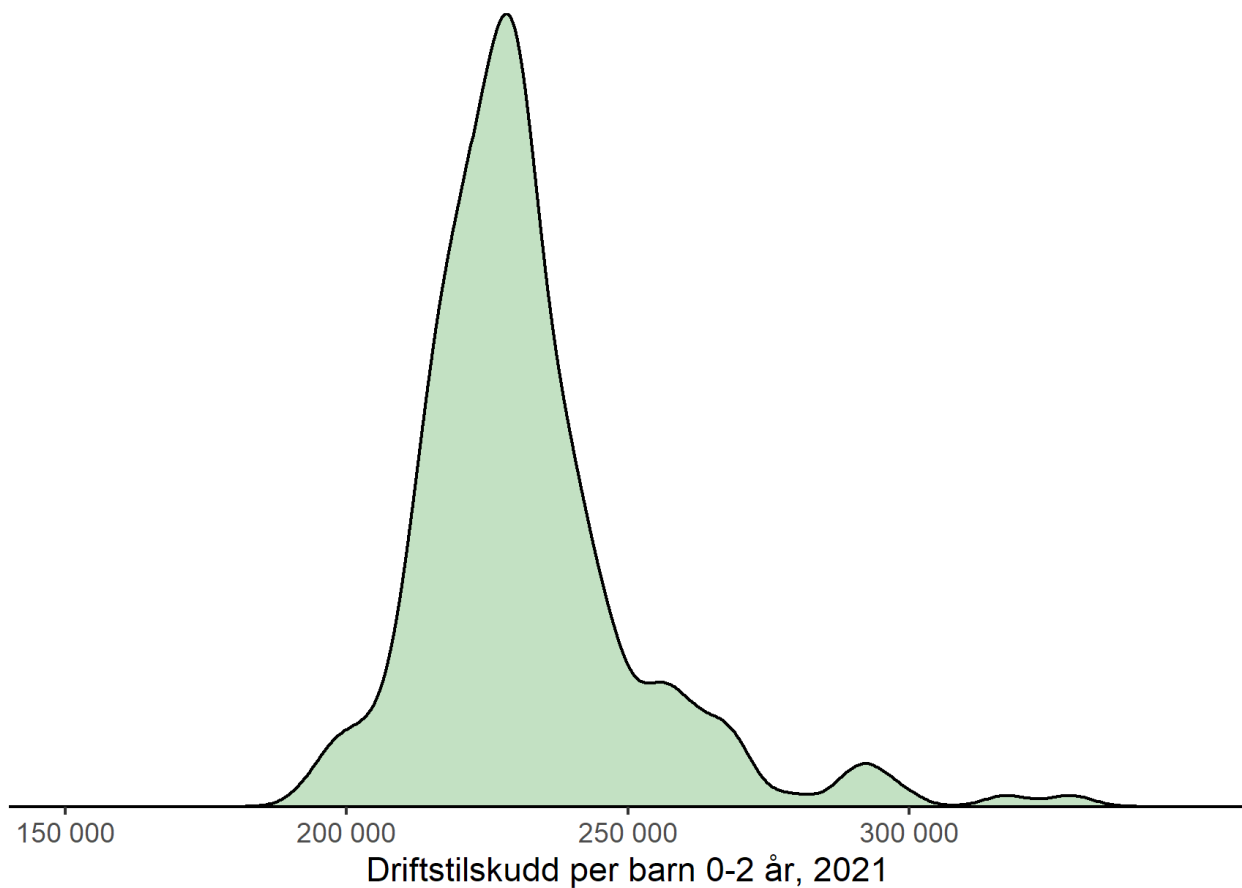
Driftsmarginer etter eierform

Figur 2.5 Driftsmarginer i ordinære private barnehager etter virksomhetskategori. 2014–2019.

Kilde: Telemarksforsking/SA 2021

Kommunal variasjon i driftstilskudd

Videre arbeid

Hurdalsplattformen: Gode barnehagar gir barn ein god start

- Med utgangspunkt i Hurdalsplattformen skal strategien konkretisere hvordan man skal arbeide for å inkludere flere barn, for å heve kvaliteten i barnehagene og for å sikre et mer likeverdig tilbud til alle barn uavhengig av hvor i landet de bor.

Hurdalsplattformen – noen punkter

- Redusere maksprisen, gratis fra 3. barn
- 50 pst skal være barnehagelærere, 25 pst skal være fagarbeidere
- Forbedre bemanningen gjennom krav til vikarbruk, ledelse og gjennomgå oppgaver og finansiering
- Styrke satsingen i utsatte områder
- Gi kommunene større mulighet til å styre finansiering og krav til private barnehager
- Stramme inn regelverket for private barnehager for å sikre at offentlige tilskudd og foreldrebetaling går til barnehagedrift

Problemstillinger til diskusjon

Kompetanse

Spørsmål til forumet

- Hvordan ser dere for dere kompetansesammensetningen i barnehagene i 2030, og hva bør prioriteres inn mot 2025 og inn mot 2030?
- Hva er viktig for at aktørene skal kunne bidra til å styrke kompetansen – på kort og lang sikt?

Bemanning

Formål:

Vi ønsker å bevege oss fra utfordringsbildet til å utforske løsninger

Spørsmål til forumet:

- Hva vil være viktige grep ulike aktører kan ta for å sikre at bemanningen i barnehagene bidrar til kvalitet i tilbudet?

Kvalitetsutvikling i barnehage

Spørsmål til forumet:

- Hva slags støtte og kunnskapsgrunnlag trenger barnehagene, barnehageeiere og barnehagemyndigheter for å drive systematisk kvalitetsutvikling?
- Nærmere bestemt lurer vi på :
 - Hva slags støtte trenger *barnehagene* for å jobbe med lokal kvalitetsutvikling?
 - Hvilken støtte har *barnehageeiere* behov for, for å utvikle kvaliteten i sine barnehager?
 - Hvilken støtte har *lokal barnehagemyndighet* behov for, for å sikre, vurdere og utvikle kvaliteten i barnehagene?
 - Hvordan kan *nasjonale virkemidler* ta bedre hensyn til mangfoldet av barnehager, og ha system/verktøy som fungerer for både private og kommunale barnehager?

Kunnskapsdepartementet